

REDACTOR:
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
INAPOIAZĂ.

Unitatea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 40 Lei
Pe 6 luni . . . 20 Lei
Pe 3 luni . . . 12 Lei

Numărul 1 Leu

Pentru inserate se plătește 2 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate.

Dotăția preoțimii.

În sfârșit avem în această importantă chestiune un *document officios* și nu mai e nevoie să ne orientăm după știrile atât de feliurite ale gazetelor din București. Zilele trecute a sosit la Blaj cu datul de 16 Iulie *hârtia Nr. 33914 a ministerului cultelor*, care anunțând noua bază de salarizare începând cu 1 Aprilie 1921, re cere Ordinariatul să pregătească cu posibilă grabă conspectul necesar pentru a se putea ordona noile ajutoare pe lunile Aprilie—Iulie (inclusive).

După această nouă bază, salariile preoțesti se compun din salariul lunar, din gradațiile de vârstă și din sporul lunar de scumpete. *Salarul lunar* face 450 lei pentru preoții cu studii ordinare (bacalaureat cu teologie) și 200 lei pentru preoții cu studii extraordinare (toți ceilalți). Sub preoți se înțeleg parohii, administratorii parohiali precum și capelanii cu posturi sistemizate. Pentru capelanii personali (în posturile nesistemizate) se dă numai 50% din salariul lunar al preoților, primind însă complet gradațiile și sporul de scumpete ca toți preoții. *Gradațiile de vârstă* se socotesc tot la 5 ani, computați dela data instalării în oficiu respective beneficiu preoțesc, cu 25% ale salariului lunar de bază. Numărul gradațiilor este de cel mult 4, așa că după duplicarea salariului la 20 de ani de preoție, nu mai crește. *Sporul lunar de scumpete* (care însă din firea sa nu are caracter de stabilitate) este de 200 lei în toate comunele rurale cu mai puțin de 15,000 suflete, de 300 lei în comunele urbane și în cele rurale cu peste 15,000 suflete, iar în orașe mari (ca București, Timișoara și Cluj) este de 400 lei! Dacă mai amintim, în sfârșit, că din salariul lunar este de a se scădea partea corespunzătoare ($\frac{1}{12}$) din venitul intern parohial (socotit după ultima conscriere oficială) și că din suma lunară ce trece peste 400 lei se vor reține în formă de impozit câte 6%, fiecare preot poate să-și calculeze singur suma ce va primi pe aceste patru luni.

Aranjamentul acesta este desigur un progres, dar el nu poate mulțumi preoțimea. În proporție cu salariile altor funcționari (cum sunt învățătorii, și secretarii comunali dela noi, a căror calificare este inferioară celei preoțești) lefurile acestea vor trebui neapărat majorate. Deosebit de nedreaptă este apoi distanța uriașă dintre un preot cu studii ordinare și unul cu studii extraordinare, între cari deosebirea de calificare este uneori totuși atât de mică. De aceea suntem aplicați să dăm crezământ unei știri de gazetă mai recente, care spune, că printr'un nou proiect de lege se vor mări în curând aceste lefuri. Ea nu este încă confirmată și de aceea ne mărginim numai la semnalarea ei. Dar ne place să credem, că de nu vor interveni complicații politice, în curând să putem vesti cititorilor noștri bazele unui aranjament mai recent și mult mai favorabil preoțimii.

Inspectorate catehetice.

(=) Chestiunea înființării unor *posturi de inspectori ai învățământului catehetic* s'a pus, din inițiativă particulară, și în sinodul arhidiecezan. Acesta nu a luat însă o hotărâre în merit, ci a trecut chestiunea în grija Consistorului, rămânând ca asupra ei să se asculte părerea *comisiunii catehetice* a provinciei mitropolitane.

Comisia aceasta s'a pronunțat în conferința sa din 16 Iulie c. și avizul ei este mai mult decât favorabil. După părerea ei, înființarea unui atare post pentru fiecare eparhie aparte nu este o chestie de utilitate, ci un *imperios postulat*, peste care nu se mai poate trece. Rezultatul real al tuturor străduințelor noastre din timpurile mai noue pentru ridicarea învățământului catehetic, atârnat după concepția acestei comisii, în cea mai mare parte dela aceste inspectorate de control asupra învățământului religios. Nici cel mai perfect plan de studii, nici cele mai bune manuale de religie nu vor putea schimba starea deplorabilă a acestui învățământ — ne gândim mai ales la învățământul primar —, dacă și pe viitor va lipsi un *organ de control permanent*, care cu priceperea și autoritatea necesară să supravegheze activitatea celor chemați să facă această apostolie de extraordinară importanță în sinul tinerimii.

Asupra *importanței învățământului religios* credem a fi de prisos a mai stăruii cu multe dovezi. Dacă predicarea cuvântului evanghelic este datorința cea mai de frunte a celor cari facem apostolatul creștin, este lămurit pentru oricine, că predicarea acestui cuvânt, făcută în formă de cateheze, pentru sufletele curate și atât de primitoare de orice lumină ale copiilor, este *temeiul absolut necesar al unei rodnice pastoraii între cei mari*. Nu mai puțin cunoscut este însă și faptul, că *acest temei nu este în biserica noastră din cele mai solide, mai ales în ce privește învățământul primar*, dela care totuși atârână în foarte mare măsură și acela al gradelor mai înalte. Faptul este notoriu și nu avem nici un motiv pentru a nu-l recunoaște. Suntem chiar datori să o facem, punând chestiunea în adevărata lumină, fiindcă altfel nu se va ajunge nicidecum la o sanare a situației. Și trebuie să venim noi cu *mijloacele* cari pot aduce o îndreptare a răului, fiindcă altfel vor căuta alții s'o facă și aceasta, ca să nu mai vorbim de paguba ce-am avea-o, ar fi o rușine pentru biserica noastră.

Mijloacele acestea sunt multe și nu ne gândim să venim acum cu o înșirare a tuturor măsurilor ce vor trebui luate pentru a scoate acest învățământ la lumină. O fixare amănunțită a felului cum va trebui să se facă îndrumarea viitoare și controlul învățământului religios, nici nu ar putea intra de altfel în cadrele acestui articol. Ea se va face prin sta-

tutul care va chema la viață inspectoratele înseși și mai ales prin regulamentele, cari vor veni să normeze — în bună înțelegere cu numita comisie catehetică, și chiar în sensul pe care dânsa îl va crede folositor — activitatea de amănunt a acestor inspectorate. Șirele acestea nu urmăresc alt scop, decât acela de a *sublinia*, cu cerneala unei adânci convingeri, *necesitatea înființării cât mai urgente a acestor inspectorate*, fără de cari comisia catehetică a socotit că va fi iluzorie orice sfortare menită să aducă o ameliorare a situației date.

Prin chemarea lor la viață, lucrurile nu se vor schimba, evident, de astăzi pe mâine. Nime nu-și face această iluzie! Dar prin sistemizarea unui atare post de control permanent dela centru, prin supravegherea conștientoasă a ordinilor date de Ordinariate în această materie, prin îndrumările pe cari comisia catehetică va putea să le propună spre aprobare conferențelor episcopoești în temeiul rapoartelor acestor inspectori, și pe urmă, dar mai ales, prin acea mișcare care în mod firesc se va produce prin toate acestea în întreg învățământul religios, cateheza va putea să ajungă cu încetul la acea înălțime, unde se cade să stea în urma poruncii date de Cel ce ne-a trimis în lume să propovăduim învățăturile mântuitoare. Și până atunci însă, se va ajunge prin aceste dispoziții, îndată dela început, la încetarea atâtor mizerii, cari de mult trebuiau și puteau să dispară.

De acum suntem pe calea cea bună. Veneratele Ordinariate, nu ne indoim un singur moment, vor primi propunerile concrete făcute în această privință de comisia catehetică și, instituind fără întârziere inspectoratele catehetice eparhiale, vor cimenta temelia, subsăpată de ape, a sfintei noastre biserici. Învățământul nostru religios de toate gradele va lua, încă dela începutul proximalui an de școală, o nouă înfățișare, înlăturând cu încetul toate motivele, uneori atât de îndreptățite, pentru cari până acum s'au putut ridica plângeri împotriva acestui învățământ.

„Și chiar dacă prin aceste inspectorate nu s'ar ajunge nicidecum la mai mult decât la atât, ele totuși vor trebui înființate, fără amânare. Dar se vor obține cu siguranță rezultate mult mai însemnate, pentru că, — așa o simțim — biserica noastră vrea să trăiască!

Divorțul la Senat. A fost vorba de Bucovina, ale cărei legi nu cuprindeau această pacoste a omenirii. Ședința din 14 Iulie c. a Senatului i-a dat-o și ei și Camera nu a întârziat s'o aproabe. De acum copiii nevinovați ai Bucovinei vor simți și ei urmările minunate ale divorțului, de cari până acum nu s'au putut „bucura“ (!). Ei singuri în toată România! De acum, că *unificarea* s'a îndeplinit și pe acest teren, numărul divorțurilor va crește de sigur și probabil că România, care cu 109 divorțuri

la 100 de mii oameni a fost și până acum între statele care conduceau în această privință, va putea în curând să țină recordul. Ne mai lipsea doar aceasta!

Chestiunea are însă și o latură bisericească. Căsătoria este un sacrament și indisolubilitatea ei constituie o dogmă a legii creștine. „Ce-a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă”, ne spune Mântuitorul, iar sf. Pavel vorbește foarte răspicat despre această legătură creștină, care se desface numai prin moartea unuia dintre soți. Cu toate acestea *biserica ortodoxă*, măgulind patima omenescă și nesocotind interesele bieților copii, admite divorțul. În teorie, ce-i drept, numai pentru desfrânare, dar în practică îl admite pentru orice pricină, fiindcă asupra celor divorțați de forurile civile, forul bisericesc nuse mai catadicsește a aduce o nouă sentință.

Așa fiind, nu e mirare, că Senatul a avut numai 6 voturi în contra divorțului. În fața argumentelor invocate acolo pentru indisolubilitate din partea *mitropolitului nostru Vasile*, s'a ridicat episcopul Bartolomeu Stănescu și — după cum spune ziarul „*Dimineața*” — „a încercat să dovedească legitimitatea divorțului, forțând puțin textele cu interpretări”.

Dar cu toate că „n'a reușit”, după cum spune „*Dimineața*”, pentru că „dreptatea era mai mult pe partea greco-catolicului”, punctul de vedere al ortodoxiei a biruit, cum de altfel era de prevăzut, pentru că „episcopul Bartolomeu — ca să redăm cuvintele „*Universului*” — mai tânăr, a intervenit cu concepții mai frăgedede... accentuând, că Mântuitorul a fost prea mare apărător al libertăților, ca să fi pus sarcini insuportabile pe umerii credincioșilor”. „Senatorii, ne-o spune același ziar, au aplaudat acest suflu de libertate, manifestând mai mult decât oricând recunoștința lor Mântuitorului, și unul din ei a amintit vechiul precept(?): Căsătoria e ceva omenesc, pe când divorțul e ceva divin!”

Vorba e, că legea-i votată și Bucoveninii pot fi mândri de ortodoxismul fraților, cari i-au ajutat să poată neferici, pe cale legală, o întreagă serie de copii, ... orfani fără de vreme.

Suntem de acord. Păr. George Suciul din Cojocna publică în Nr. 51 (12 Iulie c.) al „*Telegrafului Român*” un mic răspuns la studiul păr. Victor al Suciagului din Nr. 27 al acestei gazete. Citând cuvintele unui fruntaș al bisericii noastre din Cojocna, că „fi doare sufletul, că noi Românii de o limbă și de o lege ne rugăm lui Dumnezeu în două locuri”, spune, că nu preoții și nu o comisie de teologi specialiști au să schimbe „firma” uneia dintre bisericile noastre, ci „poporul, care vede și simte, că a sosit vremea, că noi românii de pe aceste platuri frumoase ar trebui să fim o turmă și un păstor”.

Suntem de aceeași părere. Deosebirea e numai, că păr. Suciul probabil va crede că poporul va cere să aibă religia moartă și mortiferă a neamurilor slave din jurul nostru, a Rușilor, Sârbilor și Bulgarilor, a dușmanilor pe veci neîmpăcați ai țării noastre întregite, până când noi dimpotrivă avem firma convingere, că „firma” nu se poate schimba decât în favorul legii noastre unite, legea plină de viață a tuturor fraților noștri de sânge și legea întreg poporului românesc, care după cum arătam în „*Răspunsul nostru*” din Nr. 25 al „*Unirii*”, este catolic în convingerile sale, cu toată „firma” străină susținută, cu apucături fanariote, din partea clerului ortodox. Inevitabilul „destin” al neamului nostru va trebui să confirme, poate chiar destul de curând, prevederea aceasta.

... Și ne-ar plăcea, dacă păr. Suciul ar face acum și dânsul un pas spre înțelegere, declarând, cel puțin fruntașului nostru din Cojocna, că este de acord cu noi. Atunci „biserica din deal” s'ar putea întâlni cu „biserica din vale” în același loc pentru a se ruga bunului Dumnezeu, care a știut să ne adune atât de frumos.

Revistă bisericească.

În drumul său spre Lugoj, *Nunțiul papal din București*, Escelența Sa Francisc Maggi, s'a oprit și la *Timișoara*, spre a cerceta episcopia romano-catolică de acolo. I-s'a

făcut o primire frumoasă. Populația în majoritate catolică a orașului Timișoara a manifestat cu multă însuflețire pentru înaltul oaspe al episcopului Dr. Iuliu Glattfelder, care venea în numele Romei papale. După 2 zile, în 20 c., Nunțiul papal a trecut la Lugoj, unde va sta vreme mai lungă. Asupra primirii dela Lugoj vom reveni în numărul proxim.

Sâmbăta trecută s'a ținut în Blaj, sub prezidiul păr. canonic Dr. Ioan Balan prima conferință a *comisiunii catehetice a provinciei noastre mitropolitane*. Membrii adunați din toate diecezele noastre, în număr aproape complet, au desbătut cu mult interes problemele atât de importante ale învățământului nostru religios. Hotărârile luate, cari au ținut să fixeze mai întâiu cadrele activității acestei comisii, întinzându-le asupra învățământului religios de toate categoriile, privesc chestiunea planului de învățământ, a manualelor și pe aceea a inspectoratelor catehetice. Măsurile propuse de comisie pentru noua îndrumare a învățământului religios atât de neglijat până acuma, cari, nu ne indoim, vor fi aprobate din partea Veneratelor Ordinariate, sunt chieimate să dea o înfățișare cu totul nouă acestei chestiuni. Foarte mult atârnă această renaștere cu deosebire dela înființarea inspectoratelor catehetice, de cari ne ocupăm la alt loc al acestui număr. — Pentru aranjarea chestiunilor curente, comisia a constituit un birou permanent, compus din președintele și din doi membrii cu domiciliul în Blaj (Dr. Alexandru Rusu și Ioan Moldovan).

În ședințele din 14 Iulie ale Senatului, I. Preasfințitul mitropolit Vasile a combătut cu puternice argumente, scripturale și sociale, divorțul, făcând o frumoasă apologie a punctului de vedere catolic în ce privește *indisolubilitatea căsătoriei*. Chestiunea aceasta, fiind una dintre acele cari ne despart de biserica ortodoxă, vom da în curând întreagă vorbirea aceasta, pentru că să afișăm de nou temeiul solid pe cari razimă convingerea noastră, care urmând fidel doctrina Mântuitorului nu poate admite, ca „desfrânarea” să fie promovată prin deschiderea porții divorțului.

□ □ Foia „Unirii”. □ □

Mișcarea sinn-feinistă*)

Voința unei mici cete de oameni rezoluți, ajunge astăzi pentru a ținea în șach nu mai puțin decât 60,000 soldați și vre-o 15,000 de agenți ai poliției, pe cari grija Marei-Britanii pentru Irlanda i-a trimis în această insulă a sfinților. Un fapt curios și plin de învățătură acesta...

Conducătorii sinn-feiniștilor nu sunt un fel de Fra Diavolos, ascunși prin adâncurile pădurilor neumblate. Un jurnalist rutinat îi găsește în Dublin, îndată după sosire. Pe acești tineri conjurați îi scutește chiar împrejurarea, că n'au nimic extraordinar în prezintăre: nimic nu reamintește origina lor galică; la prima vedere s'ar părea, că aparțin clasei de mijloc engleze. În chipul cel mai liniștit cu putință, ei se adună în biurouri, deplin asemănătoare oricărui alt biurou din Dublin, în biurouri, pe dinaintea ferestrelor cărora trec zilnic cu sgomot cele mai grele tunuri engleze. În atari condiții m'am întreținut îndelungat cu câțiva dintre acești oameni cari stau afară de cadrele

legii. S'ar putea crede, că în vreme ce acești dd. au răspuns întrebărilor mele, s'ar fi gândit „on the run”, la fugă. La fugă? Dar nici decăt! Stăteam alături pe sofa scundă a burghezilor, iar ei îmi arătau foarte liniștit principiile de carisunt conduși. Înfațișarea le era fără indoială serioasă, dar în definitiv nimic nu-ți făcea în atitudinea lor impresia, că s'ar simți în primejdie. Anglia întreține în această țară o armată și poliție — înarmată, dar îi este cu neputință să organizeze un serviciu de detectivi. Pentru ce? Pentru că în scopul acesta ar fi nevoie de Irlandezi. Dar oricât ar fi de doriți trădătorii, ei nu pot fi găsiți nici pe lângă premii cu adevărat fabuloase. Și apoi dd. sinn-feiniști nici nu se scumpesc când e vorba de a trimite câte un glonte de revolver asupra fraților pe cari îi socotesc vânduți. Faptul acesta dă de gândit. În toată Irlanda, sinn-feiniștii întrebuințează la guerila lor abia 2—3000 de luptători, au însă pe partea lor simpatia imensei majorități a populației, care stă liniștită la pândă, în vreme ce cei câțiva lucrează.

Conducătorii sinn-feiniști ne reamintesc pe revoluționarii ruși; nu banda bolșevică, ci pe acei martiri ai convingerilor ideale, cari au lucrat, înainte de 1905, din toate puterile împotriva țarismului. Cea mai mare parte dintre ei sunt oameni de o înaltă cultură și presa engleză o recunoaște pe față, că acești „leaders” sunt stăpâniți de un foarte pronunțat simț de dreptate. Insuflețiți de un ideal, care știe să

ridice toate acțiunile lor peste cadrul strimț al intereselor personale, acești fanatici ai unei religii naționale au pierdut orice simț pentru o înțelegere pe bază de transacții. Tot ce nu le servește este pentru ei criminal, iar ce le stă în ajutor este sfințit. Poate este nebunie aceasta? Dar la toată întâmplarea ei sunt o seamă de nebuni de bună credință.

Aceasta este realitatea. Și interesant, până când nebunia rusească și-a pus de scop, începând cu anul 1917, să ruineze tot ce ar reaminti patria, conjurații Dublinului lucrează cu aceeași patimă la reînvierea patriei lor subjugate mai bine de 7 veacuri, a unei patrii, care, după doctrina unor Englezi, nici nu a existat niciodată. La Moscova se găsesc în timpul din urmă oameni, cari sunt fanaticii internaționalismului, până când în Dublin stăpânește o adevărată epidemie a naționalismului și observatorul nepreocupat, văzând acest contrast izbitor, poate să mediteze asupra fluctuațiilor gândirii omenesci. Aici ca și dincolo puterea convingerilor se manifestă prin pumnale, bombe și incendii, dar aici pentru a clădi ceea ce lumca de dincolo se trudește să ruineze.

Acești sunt sinn-feiniștii și mai ales conducătorii lor. Dar dacă restul populației nici nu înțelege să intre în legăturile conjurațiilor, cari nu se sfîșesc să lucreze cu atentate și bombe, este totuși unanimă convingerea, din care nime nu face o taină, că renașterea națională a Ir-

*) Din prilejul tratatelor nespuse de importante, angajate în timpul din urmă între premierul englez Lloyd George și d. De Valera, șeful sinn-feinismului irlandez, reproducem din „*Le Temps*” acest articol de bună orientare asupra mișcării sinn-feiniste. N. Red.

Un proiect de lege prezentat în Senat din inițiativa particulară, din partea mai multor arhieriei ortodoxi, sistematizează *la facultatea teologică din București două catedre nouă*. E vorba de o catedră de drept bisericesc comparativ și de una pentru îndrumări misionare. Prima o înțelegem, iar pentru o doua am vrea să știm, dacă biserica ortodoxă se gândește la misiuni interne, ori doară are de gând să aranjeze un fel de Propaganda Fide, cu caracter internațional. În cazul prim pare-că n'ar fi nevoie de o catedră a parte, după ce toate catedrele teologice au menirea de-a pregăti pe apostolii interni ai legii creștine. Iar dacă-i vorbă de propagandă externă, cum rămânem cu caracterul autocefal și național al bisericii române ortodoxe?!

Din prilejul vizitei sale la Roma, *prințul de coroană al Japoniei a finit să fie primit și de Papa*. Audiența lui Hiro Hito la sf. Părinte s'a aranjat cu deosebită solemnitate. La despărțire s'au făcut schimburi de daruri, în cari ne place să întrezărim o garanță, că biserica Romei se va bucura pe viitor în imperiul micado-ului de o libertate și mai mare decât până acum. — Prințul, însoțit de cardinalul Gasparri, a vizitat apoi basilica San-Pietro și muzeele vaticane. Tot aici amintim, că în momentul, când prințul a părăsit Italia a trimis o telegramă Papei.

Dela Cohalm ne vine o știre, care ne umple de bucurie. Credincioșii noștri de acolo, abia vre-o 800 de suflete, însuflețiți de frumoasa apostolie pe care le-o face părintele Eugen Ciungan, au ridicat în aceste vremuri grele case parohiale de model, și alte superedificate, cari au costat peste 70 mii de lei. Încrestăm această faptă, că o răsplată pentru vredniciei *Cohalmeni* și ca un indemn pentru alții.

Numărul din 21 Iulie al „Adevărului” din București aduce sub titlul „O comemorare târzie” o prea frumoasă pagină în amintirea înflăcăratului apostol al neamului și al legii creștine, care a fost neuitatul protopop al bisericii noastre Nicolae S. Aron dela Teaca,

mort atât de curând după înfăptuirea idealului național din 1918. Autorul este păr. Septimiu Popa, parohul nostru din Sănmărtinul de câmpie.

Protestantismul ceho-slovac a comemorat nu de mult *aniversara morții lui Ioan Huss*. Cu acest prilej, o deputație a bisericii ortodoxe a Sârbiei a ținut să se solidarizeze cu mișcarea hussită, anunțând prin episcopul Dositeiu dela Niș, că la serbătoarea proclamării de sfânt alui Huss sinodul sârbesc se va reprezenta oficial. — Pe când un aviz similar și din partea ortodoxismului român?!

Săptămâna politică.

Sesiunea ordinară a corpurilor legislative s'a închis, după cum se fixase, Miercuri în 20 Iulie c.

— *Chestia „Reșiței”* a produs de fapt, după cum prevăzusem, însemnate surprize. În cursul discuției asupra ei, ministrul de interne și-a permis o gravă necuviință față de deputatul Magearu (țărănist). Faptul acesta a prilejuit, că întreagă opoziția națională și „constituțională” (cum îi zice mai nou d. Iorga) să decidă a nu mai participa la ședințe.

— În urma acestei hotărâri, care a pus pe liberali alături de celelalte partide opoziționale (cu excepția socialiștilor), *parlamentul a lucrat ultimele 5 zile fără opoziție*, și cu un spor la „lucru”, care se poate cifra, cu proporția de 1 zi de acum la 1 lună de mai înainte. Cu excepția legii administrative (votate numai de Senat) și a celei electorale, au trecut în zilele acestea toate legile propuse de guvern spre dezbateră. Astfel — ca să nu amintim decât cele mai însemnate — s'a votat bugetul și toate legile financiare, legile pentru reforma agrară din Ardeal și Bucovina, legea pentru regulamentarea exportului, legea pentru înființarea operei de stat la București și Iași, legea pentru acordarea despăgubirilor de războiu și o mulțime de alte legi pentru cari altfel s'ar fi cheltuit ședințe cu zecile. Și cu toate acestea „Reșița”, piatra smintelii, a rămas fără

votul Senatului. Se va fi răzgândit se vede și guvernul, lăsând această porțiță pentru ași putea salva eventual situația.

— Ieșirea din parlament a partidului liberal și ruperea armistițiului care exista între el și guvern, a provocat, la rândul său, *strașnica amenințare a primministrului Averescu*, că va deschide *chestia răspunderilor*. S'a ales chiar și comisia care ar fi să ancheteze această chestiune, dar se crede, că totuși nu se va face. A stărui asupra ei ar însemna căderea guvernului cu o zi mai de grabă.

— Vorba este așezată, că *guvernul va trebui să plece*, urmând ca noul guvern să disoalve apoi parlamentul. Că aceasta se va produce acum momentan, ori numai la toamnă, rămâne încă de văzut. Se știe însă, că Regele și-a amânat călătoria cu câteva zile, primind în audiență pe toți șefii opoziției. De aici se conchide, că Regele ar dori să se aranjeze chestiunea succesiunii la guvern de pe acum.

— În legătură cu această criză politică se menține tot mai stăruitor svonul, că *incoronarea Suveranilor se va amâna pe 10 Maiu 1922*.

Știri mărunte.

Personale. *Impiedecat de chestiuni importante, pentru a căror aranjare a fost reținut în capitală aproape o lună, I. Preasfințitul mitropolit Vasile a sosit acasă în Blaj abia azi.*

— Păr. canonic *Dr. Alexandru Nicolescu*, procurator al bisericii noastre la Roma, a sosit zilele trecute la Blaj, unde va petrece timp mai îndelungat.

Concurs de primire la internatele din Blaj. Publicând în numărul acesta condițiile de primire la internatul Vancean de băieți, anunțăm, că termenul de concurs, taxa de întreținere și taxa de instalare la internatul de fete sunt întru toate la fel. Alte amănunte se vor publica în numărul proxim. Pentru internatul școlii normale taxa de întreținere s'a fixat în suma de 1500 lei.

landei neapărat trebuie să se producă. Și nu numai catoliciei, dar și protestanții din sud sprijinesc cu devotament chestia irlandeză. Proprie zis, abia se găsește, în jurul orașului Belfast, câteva părți spre răsărit din provincia Ulster, unde un puternic bloc protestant (de origine scotică) se împotrivesc oricărei mișcări naționaliste. Mai mult chiar, majoritatea preponderantă a început să împărtășească chiar principiile revoluționare, înscrise pe steagul sinn-feiniștilor.

Cuvântul galic „sinn-fein” (citește șin-fain) înseamnă „noi înșine”. Partida sinn-feiniștilor s'a format cam prin 1899, când d. Arthur Geiffitz a întemeiat gazeta „United Irishman”, și prin anul 1913 era încă total necunoscută, fără bani și fără trecere. Contrară principial oricărui emancipații a Irlandei pe cale parlamentară și prin transacții, a refuzat pe toți parlamentarii cari voiau să intre în Westminster. Conducătorul parlamentarilor irlandezi din camera comunelor era pe vremea aceasta John Redmond, care lupta pentru proiectul cunoscut de „Home Rule”. Luptând pentru autonomie, aceștia, așa numiții naționaliști irlandezi, se identificau totuși (mai mult ori mai puțin sincer) cu ideea contopirii sufletului irlandez în aspirațiile și ideile imperialismului britanic. Sinn-feiniștii dimpotrivă sunt de convingerea, că Irlanda trebuie să se mântuească singură, și nu prin modificarea statutului care o leagă de Marea Britanie, ci prin res-

pingerea categorică a oricărei legături cu această țară.

Fără schimbările provocate de războiul mondial, idealul sinn-feinist ar fi rămas foarte multă vreme în domeniul irealizabilului. În 1914 Redmond a câștigat „Home-Rule”-ul, dar încă înainte de aceasta — voind să dovedească solidaritatea irlandeză cu cei ce aveau să-i acorde autonomia —, a încercat să formeze un corp de voluntari, destinat pentru războiul națiunii franceze. Atunci decădută și-a pierdut influența asupra patriei sale, și a crescut în schimb nespun autoritatea sinn-feiniștilor. Opinia publică a Irlandei, care cu puțin înainte era mulțumită cu dobândirea autonomiei, a început dintr'odată să se îndrepte spre glasurile acelor cari socoteau că a sosit timpul, ca exploatând greutățile Angliei, să încerce a câștiga prin o lovitură totală despărțire de interesele ei.

Lumea n'a uitat încă răscoala nesocotită și neisbutită din 1916. Opt zile au luptat, în inima Dublinului, 1000 de rebeli contra trupelor engleze, Legăturile lui Casement și a celorlalți conducători ai acestei răsvrățiri cu comandamentul general al trupelor germane sunt deplin dovedite. Dar fost-a această penibilă lovitură opera sinn-feiniștilor? Scriitorii irlandezi O'Hegarty, R. M. Henry și Robert Lynd neagă aceasta. O singură iscălitură a proclamației afișate în Aprilie 1916 a fost atribuită unui sinn-feinist. Cu toate acestea,

ceice se temeau de noua grupare... zice O'Hegarty, puneau întreagă încercarea în sarcina ei. Dar prin uneltirile acestea a crescut nespun de mult prestigiul partidei sinn-feiniste. Executarea alor 15 conducători ai mișcării, făcută de miliție, fără sentință judecătorească a agitat extraordinar imaginația poporului; el a deplâns pe acești martiri din toată inima și revoltei sale trezite prin acest măcel nejustificat i-a dat expresie prin trecerea în masă la principiile noiei secte, părăsind cadrele vechilor naționaliști de sub conducerea lui Redmond. Așa au ajuns sinn-feiniștii, în urma unui atentat pe care nu l-au provocat, dar care li-s'a atribuit lor, ca ridicăți de cursul evenimentelor se câștige o glorie falsă și să devină comandamentul unei armate și inițiatorii unei guerile.

Dar este oare într'adevăr unitară această partidă? S'ar păstra oare încheierea principială atât de impunătoare azi și după o eventuală biruință? Cu siguranță, nu! Origina lor atât de diferită și deosebirea de vederi foarte însemnată, ca să nu zicem chiar contrastele dintre sinn-feiniștii, pe cari îi unește astăzi ura imensă contra Angliei, ar ieși atunci cu siguranță la suprafață.

Correspondent.

Locale. Măine, Duminică a 5-a după Rusalii, va predica în catedrală p. canonic Dr. Izidor Marcu.

— Sâmbăta trecută s'a oprit în Blaj un grup de 60 elevi excursioniști dela Ploiești, în frunte cu mai mulți profesori, sub conducerea directorului A. Moșoiu, fratele generalului. Primiți de profesorii liceelor noastre, excursioniștii au vizitat așezămintele Blajului, iar seara au dat o frumoasă reprezentație, pentru care au fost răsplătiți cu meritate aplause.

Noul prefect al județului Alba-Inferioară este d. Ioan Victor Vancea. Numirea dată din 10 Iunie c. a apărut în Nr. din 19 Iulie al „Monitorului Oficial”.

Premii literare. Societatea scriitorilor români a hotărât să deacearnă în anul acesta trei premii literare, în valoare totală de 12,000 lei. Unul de 6000 lei se va da pentru cel mai bun volum de versuri, al doilea de 4000 lei pentru cel mai bun volum de literatură frumoasă în proză, iar al treilea de 2000 lei pentru literatură frumoasă de orice gen. Premiile sunt divizibile și se vor decerne, fără candidare, pentru lucrări apărute în cursul acestui an. Lucrări ale membrilor din comitet nu pot fi luate în considerare.

Un mare congres al învățătorilor membrii ai Asociației lor din Cluj se va ține în zilele de 6—7 August în Cluj (sala prefecturii județene). De odată cu acest al treilea congres al Asociației învățătorilor, în al cărui program figurează și *statificarea*, se va ține și întâia adunare generală a „fondului Gheorghe Lazar”. Tot atunci se va inaugura și „Casa învățătorilor”, iar după congres se va aranja o excursie de studii în vechiul regat.

De-ale Astei din Sibiu. Anul acesta adunarea generală a Asociației se va ține în Sighetul Marmăției, la 27—8 August c.

— Comitetul central avisează despărțimintele, că membrii ajutători vor primi pe anul acesta, în schimbul taxei de 2 lei „Calendarul Asociației pe anul 1921”. Direcțiunile cari nu dispun de exemplare suficiente sunt rugate să ceară dela centru.

— **Despărțământul Blaj** a aranjat Duminică trecută prelegeri populare în comunele Roșia de Secaș și Tău. Conferențele, ținute de dd. Dr. Ioan Bălan, Dr. Ioan Bianu, Dr. Victor Macaveiu, Alexandru Lupeanu și Coriolan Suci, au fost ascultate de țărani cu mult interes.

Banca elvețiană și română se înființează, în București, cu capital din ambele părți de 100 milioane lei. Dela această plasare a capitalului elvețian, cu cea mai urcată valută a Europei (de aproximativ de 12 ori leul nostru), se sperază o însemnată îmbunătățire a valutei noastre.

Societatea studenților someșeni aranjează în 1 și în 2 August c. o întreagă serie de serbări la Șomcuta-mare. În fruntea lor stă un congres al tuturor universitarilor de pe Someș, la care vor participa și studenții macedo-români dela universitatea din București. Alături de obișnuitul concert și de o serată dansantă, programul mai are și „mari serbări populare cu concursuri de coruri și dansuri naționale”, cu premii acordate de ministerul artelor și se va inaugura chiar și o mare bibliotecă. — Să fie într'un ceas bun și cele multe înainte.

Greva minerilor englezi, terminată acum de curând, înseamnă pentru Anglia o pierdere de 25 milioane lire sterline, adică peste 10 miliarde lei, socotind firește cursul actual al schimbului. Așa se cifrează 3 luni de neactivitate.

Sporirea taxelor școlare. Un ordin circular trimis tuturor școlilor secundare dela ministerul instrucțiunii impune ca pentru anul școlar toate taxele să fie sporite. Ministerul anunță, ca pe viitor nu va achita decât salariile profesorilor, neavând fondurile de lipsă. Orice

alte cheltuieli ale școlii vor trebui acoperite prin sporirea taxelor școlare.

Inspectoratul XX industrial anunță, că examenele de fochiști și mecanici (mașiniști) se vor ține în 7 August c. în Sibiu. Rugărilor trebuie înaintate până în 6 August (Piața Ferdinand 14).

Mulțumită publică.

Subsemnatul mulțumesc, în numele meu și al familiei mele, tuturor cari prin scris, prin vorbă sau prin participare la înmormântare au luat parte la durerea mea, cauzată prin pierderea neuitatei mele fice Valeria.

Blaj, 15/VII. 1921.

Flaviu C. Domșa
profesor.

Rectoratul Internatului Vancean de băeți.

Nr. 98/921.

Concurs de primire.

Cu terminul de 10 August c. se publică concurs de primire la Internatul Vancean de băeți din Blaj, pe lângă următoarele condiții:

1. Se primesc numai elevi ordinari ai liceului de băeți.

2. Taxa de întreținere pe anul școlar 1921/22, fixată de P. Veneratul Consistor arhiepiscopesc, este de 2000 lei. Din aceasta jumătate se va plăti la începutul anului școlar, cu prilejul înscrierii, iar a doua jumătate la 1 Februarie. Pentru cazul, că în decursul anului prețurile s'ar urca față de cele curente, se rezervă dreptul de a se impune o suprataxă corespunzătoare. Un număr restrâns de elevi, fii de preoți și învățători gr.-catolici săraci, se vor putea bucura la cerere de o reducere a acestei taxe cu cel mult 50%.

3. Taxa de instalare pentru cei cari anul trecut n'au fost elevii internatului face 100 lei, iar pentru ceilalți 50 lei. Aceasta taxă, dela care nu e scutit nimeni, se plătește întreagă la începutul anului școlar.

4. Tot la începutul anului școlar se va incasa de fiecare elev câte o taxă de 40 lei pentru eventualele stricăciuni făcute de elevi. La capătul anului școlar, aceasta se va restitui tuturor elevilor, cari n'au făcut stricăciuni pentru cari să trebuiască a se reține o parte a sumei, sau chiar întreagă.

5. Nu se vor primi decât elevii cari aduc cu sine următoarele: 1 saltea (sac de paie) și 2 cearceafuri (lepedee) de pus pe saltea; 2 perini și 4 fețe de perină; 1 șol sau plapomă și 2 fețe de plapomă; 2 lepedee albe de giolgiu (de lână și colorate nu se primesc) pentru acoperirea uniformă a paturilor; 1 palton pentru vremea de iarnă, cel puțin 2 rânduri de vestimente și 2 perechi de ghete bune; cel puțin 4 perechi de schimburi bune; 4 ștergare; cel puțin 6 batiste; 1 pahar, 1 tacâm (cușit, furculiță și lingură) și cel puțin 3 servetele; 1 perie de vesminte 3 perii de ghete și 2 piepteni. — Pe toate rufele și vesmintele cari se dau la spălat se va coase numărul ce se va fixa la primire (elevii din anul trecut vor avea numărul vechiu).

6. Cererile de primire timbrate legal se vor adresa și înainta P. Veneratului Consistor arhiepiscopesc, făcându-se mențiune expresă, că părinții cunosc aceste condiții de primire și se obligă a le împlini. Pentru cei cari n'au fost anul trecut elevi ai internatului se va alătura la cerere și extras de botez și certificat școlar.

Blaj, 20 Iulie 1921.

Prof. Dr. Alexandru Rusu,
rektorul internatului.

Către Domnii Colegi!

Pe anul viitor școlar scot în editura proprie „Geografia țării noastre: România. Manual pentru clasa IV. primară.

Manualul se tipărește, ca manuscris, într'un număr restrâns de exemplare — din cauza proiectatei arondări a județelor.

Estensiunea este de 3—4 coale de tipar și va costa cu atât mai puțin cu cât va fi tirajul mai mare. Deci rog pe toți d-nii colegi, cari doresc să aibă carte în școală, să anunțe numărul de exemplare necesare la Tipografia Seminarului în Blaj.

Cartea e scrisă după cele mai nouă îndrumări pedagogice; pornește dela locurile celea mai apropiate pe care le tratează amănunțit. Capitala țării se tratează în special, ca un centru de unde pornesc arteriile de viață; nu are multe numiri, dar în schimb expune lupta omului cu natura, indeosebi cum știe omul întrebuința resursele naturii în folosul său.

Blaj, la 25 Iunie 1921.

Toma Cocișiu
învățător-director.

(20) 1—1.

La liceul „Timoteiu Cipariu” din Ibașfalău

examele de corigență se vor ține în ziua de 31 August la ora 8 dimineața.

Înscrierile se vor face în zilele de 1, 2 și 3 Septembrie.

Înăugurarea anului școlar se va face în ziua de 4 Septembrie.

Examele particulare se vor ține în zilele de 9 și 10 Septembrie.

Cei cari doresc să fie primiți pe viitor în internat până la 10 August a. c. să adreseze direcțiunii liceului cerere timbrată în regulă, alăturând certificatul ultimului an școlar. Cererile sosite ulterior nu se vor lua în considerare.

Taxa de întreținere va fi 3000 Lei anual și se va plăti în două rate egale, prima la înscrierea în școală și a doua la 1 Februarie. Dacă se va observa o scădere mai mare a prețurilor alimentelor în proporție se va reduce și taxa de întreținere. Pe lângă taxa de întreținere fiecare elev își va aduce cu sine: 2 perechi de ghete bune și o pereche de ghete de casă, 2 rânduri de haine, un pardisiu, un palton, 6 cămeși de zi, 3 cămeși de noapte, 6 pantaloni albi, 12 batiste, 4 prosoape (ștergare), 2 perne, 4 cearceafuri (lepedee), 1 plapomă, 1 saltea (strijac), 4 fețe de perină, săpun, piaptăn rar și des, perie de ghete, perie de haine, ac și ață. Toate albiturile să fie însemnate cu numele elevului.

Dacă vre-un elev din vre-un motiv va părași de bună voie sau va fi dat afară din internat taxa plătită nu i-se restituie.

(19) 1—1

Direcțiunea.

Publicațiune de licitare.

Direcțiunea uzinelor metalurgice și metalo chimice din Zlatna publică concurs pentru furnizarea alor 6—8000 m³ lemne de foc de fag (sănătoase calit. I.) trebuincioase la fabrica de sulfat de cupru și bisulfat de carbon pe anul 1921/1922.

Ceice doresc a întreprinde furnizarea acestei cantități de lemne sunt datori a-și înainta ofertele lor închise, în scris, dimpreună cu garanța de 5% la șeful susmenționatei direcțiuni până la 31 Iulie a. c.

Deschiderea ofertelor să va întâmpla în 1 August a. c. 11 ore în biroul Directorului. Furnizarea o va aproba și respective va decide Direcțiunea Generală a Minelor din București.

Condițiunile speciale se pot vedea la biroul administrativ al Direcțiunei în decursul orelor oficiale.

(18) 3—3.

Zlatna, la 2 Iunie 1921.

Directorul.